

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı*

*Mahir KALFA***

Öz

Türkçedeki söz varlığı, İngilizcede vocabulary kelimesi ile karşılanmaktadır. Bununla birlikte söz varlığı, söz dağarcığı, kelime dağarcığı, kelime hazinesi gibi kavramlar Türkçede aynı anlamı karşılanmaktadır. Söz varlığı, kelimeleri, deyimleri, atasözlerini, ikilemeleri, terimleri, kalıp sözleri ve benzerlerini kapsayan üst bir kavramdır. Üniversitelerde “Sözlü Anlatım” dersi birinci yarıyılıda okutulmaktadır. Bu dersin amacı öğretmen adaylarının sözlü anlatım, yani konuşma becerilerini geliştirmektir. Etkili ve başarılı bir konuşmanın belirleyici özelliklerinden biri de zengin bir söz varlığına sahip olmasıdır. Öğretmen adayları açısından bu beceri kritik önem taşımaktadır. Bu çalışmada, bu gerekçeyle Hacettepe Üniversitesi birinci sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin konuşma becerilerinin üzerinde en büyük etkiye sahip olan söz varlığı üzerine çalışılmıştır. Üniversite 1. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin üretici söz varlığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Matematik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencilerinden anılarını anlatmaları istenmiş ve her öğrenciden üçer dakikalık ses kayıtları alınmıştır. Sonraki aşamada ses kayıtları çözümlenerek Word dosyasına dönüştürülmüştür. Çözümlemede Simple Concordance programı kullanılmıştır. Daha sonra metinler dizinlenmiştir. Araştırmada bulgular, kelime hazinesine ilişkin bulgular, öğrencilerin sözlü anlatımlarından bir metin havuzu oluşturulması ile toplam ve farklı kelime değerleri metin havuzunun çözümlenmesi yoluyla elde edilmiştir. Öğrenci başına düşen farklı kelime sayısı, kullanılan farklı kelime sayısının öğrenci sayısına bölünmesi yoluyla elde edilmiştir. Her öğrenci için geçerli olmamakla birlikte ortalama bir değer belirleyebilmek için böyle bir yola gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, kelime hazinesi, Türkçe öğretimi, konuşma, söz varlığı dizini.

First-Year Preservice Teachers’ Vocabulary on Speaking Skill Conversational Vocabulary of Freshmen

Abstract

Söz varlığı in Turkish is met by “vocabulary” in English. In addition, concepts such as “söz varlığı, söz dağarcığı, kelime dağarcığı and kelime hazinesi” meet the same meaning in Turkish. Vocabulary is a top concept that includes words, idioms, proverbs, reduplications, terms, phrases and so on. “Oral Expression” course is taught in universities in the first semester. The aim of this course is to improve the oral expression, that is, speaking skill of preservice teachers. One of the determining features of an effective and successful speech is that it has a rich vocabulary. This skill is critical for preservice teachers. For this purpose in this study, it was on the vocabulary that has the greatest impact on the speaking skills of the first-year students of Hacettepe University. It was aimed to determine the generative vocabulary of the students who are at the first grade of

* Illinois Üniversitesi (Amerika Birleşik Devletleri), 11. Nitel Araştırmalar Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. (Eleventh International Congress of Qualitative Inquiry, May 20 to 23, 2015, University of Illinois at Urbana-Champaign, United States.)

** Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, E-posta: mahirkalfa@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-5986-1206

university. For this purpose, the students at Faculty of Education Department of Primary Education, Preschool Education, and Mathematics Teaching Department at Hacettepe University were asked to explain their memories and three (3) minute audio recordings were taken from each student. In the next step, the audio files were analyzed and then taken down to Word file. Simple Concordance program was used in the analysis. Then the texts are indexed with the Concordance program. In the study, the findings related to the vocabulary were obtained through the creation of a text pool from the verbal expressions of students and the analysis of the total and different word values of the text pool. The number of different words per student was obtained by dividing the number of different words used by the number of students. This was not valid for each student, but such a method was applied in order to determine the average value.

Keywords: Vocabulary, lexicon, teaching Turkish, vocabulary index.

Giriş

Herhangi bir kişi için söz varlığı, düşünce dünyasının potası olarak kabul edilebilir. Birey bu potadan aldığı sözlerle çevresindekilerle iletişime geçer ve bu iletişimin temelini de kelimeler oluşturur. Kelimeler, anlam birimleri olarak düşüncenin taşınmasına aracılık eder (Vygotsky, 1998: 22). Düşünce ve kelime arasında anlam üzerinden oluşan ilişki yaşayan bir süreçtir ve düşünce sözcükler aracılığıyla dünyaya gelir (Vygotsky, 1998: 226).

Temel dil becerilerinin etkili olarak kullanılmasında söz varlığı belirleyici bir rol oynamaktadır. Söz varlığını oluşturan unsurlar, insan düşüncesinin saymacaya dönüşmüş hâlidir ve esasen düşüncenin kişiler arasında aktarılması da bu sayede mümkün olur. Düşüncenin temel birimleri olan kelimeler, dilin de temel birimleridir ve insan anlaşmaları bu birimlerle gerçekleşir. İnsanlar, sahip oldukları söz varlıklarının zenginliği ve birbirleriyle örtüşmesi oranında anlaşabilmektedir (Karadağ, 2013: V).

Ana dili kullanıcısının daha iyi konuşması, kendini insanlara daha rahat ifade edebilmesi için sözcük dağarcığının geniş olması gerekir. Bireyin sahip olduğu sözcük dağarcığı yeterli değilse ister istemez anlatımını kısıtlayacaktır. “Kelime hazinesinin genişliği, kişiye konuşma kolaylığı, akıcılığı ve cesareti sağlar. Bu sebeple güzel konuşmak için kelime hazinesini geliştirmek gereklidir” (Türkçe Eğitim Ve Öğretim Kılavuzu: 219; Aşık, 2007: 4).

İngilizce vocabulary kelimesi Türkçedeki söz varlığı kavramını karşılamaktadır. Bununla birlikte söz varlığı, söz dağarcığı, kelime dağarcığı, kelime hazinesi gibi kavramlar Türkçede aynı anlamı karşılamakta kullanılmaktadır. Söz varlığı esasen daha üst ve kapsayıcı bir kavramdır ve kelimeleri, deyimleri, atasözlerini, ikilemeleri, terimleri, kalıp sözleri ve benzerlerini içermektedir. Doğan Aksan (2002: 13), Anadilimizin Söz Denizi adlı kitabında, Almanca Wortbestand kavramından hareketle kelime hazinesi yerine söz varlığı terimini kullandığını belirterek, sözcükler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri ve kalıplaşmış sözlerin söz varlığının birer parçası olduğunu bildirmektedir. Buradan hareketle “söz varlığı, genel bir kavram olarak, söz kavramının genişliği içinde dilde kelime ve kelime üstü birimler olan ikileme, deyim, atasözü vb. anlamlı dil birimlerinin oluşturduğu birikimin bütünü” (Karadağ, 2013: 8) şeklinde ele alınmalıdır.

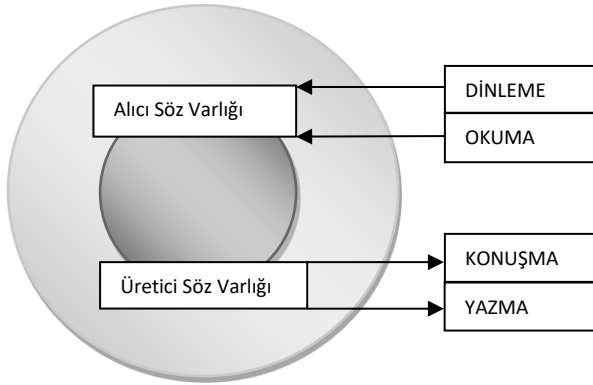
Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

Birey dünyaya geldikten sonra, belli bir gelişim süreci sonunda çevresiyle iletişime geçebilmek için söz varlığına ihtiyaç duymaktadır. Söz varlığındaki gelişimi, bireyin kişisel özellikleri etkileyebileceği gibi, içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik şartlar da belirleyebilir.

Bireyin formal ve informal eğitim sonunda elde ettiği, etkileşimler sonucu iletişim aracı olarak kullandığı dilin temel becerileri, iki başlık altında toplanmaktadır:

1. Anlama Becerileri
2. Anlatma Becerileri

Anlamaya ve anlatmaya yönelik beceriler, insan zihnine girdi ve çıktılar açısından değerlendirildiğinde söz varlığı iki bakımdan ele alınabilir (Karadağ, 2013: 13).

Şekil 1. Söz varlığı

1. Alıcı Söz Varlığı:

Anlamaya yönelik dil becerileri dilin alıcı yönünü oluşturmaktadır. Bellek, insan beyninin öğrenilen bilgileri depolama ve istenildiği zaman kullanmaya olanak sağlayan yeteneğidir (Onan, 2012: 34). İnsan belleğine dış dünyadan gelen verilerin girmesiyle oluşmaktadır. Anlamaya yönelik becerilerden dinlemede ses kulağa ve beyne ulaşır, okumada harfler göze ve beyne ulaşır. Bellek yardımıyla anlamlandırılarak sözlerin anlamları çözülür.

2. Üretici Söz Varlığı:

Üretici söz varlığını konuşma ve yazma becerileri oluşturur. Konuşma ve yazma becerisini, yani üretici söz varlığını, besleyen insan zihnine girdi sağlayan alıcı söz varlığıdır. Konuşma ve yazma becerileri zihinsel süreçlerle başlayıp fiziksel süreçlerle son bulur (Karadağ, 2013: 14) Yazma becerisi okulda eğitim yoluyla kazandırılan bir beceridir. Bir olayın, bir durumun zihnin anlatma ihtiyacı sonucunda başka alıcılara aktarılmasıdır. Birey aldığı eğitim sonunda bu aktarımı planlı bir şekilde

yapmayı öğrenir. Konuşma becerisi bireyin dünyaya geldiği aile içerisinde kazanılır. Konuşma becerisine ilişkin söz varlığı bireyin içine doğduğu ailenin ve çevrenin sosyo-kültürel durumuyla yakından ilgilidir.

Sözlü Anlatım: Konuşma

Bir anlamın insan zihninde belirmesi, düşüncenin bir yansıması olarak karşımızdakilere iletilmesi ve onlar tarafından anlaşılabilir tepkide bulunma sürecinin başlaması konuşma ile dinleme becerilerinin karşılıklı etkileşimiyle gerçekleşmektedir. Konuşma, sözlerin yani anlamların karşılıklı olarak aktarılmasında en başat yoldur.

Konuşma, düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılması (Demirel, 1999: 40) ya da bir insanın başka bir insana ya da topluluğa duygu ve düşüncelerini sözle anlatmasıdır (Yörük, Tarihsiz: 3). Bir başka açıdan konuşma, duygu, düşünce ve dileklerin görsel, işitsel öğeler aracılığı ile karşımızdakine iletmek, açıklamak, dışa vurmadır (Taşer, 2000: 27).

Türkçe Sözlük (TDK, 2010: 1477) konuşmanın on dört farklı tanımını vermektedir:

1. Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak.
2. Belli bir konudan söz etmek.
3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek.
4. Söylev vermek, konuşma yapmak.
5. Konuşma dili olarak kullanmak.
6. Düşüncelerini herhangi bir araç kullanarak anlatmak.
7. İlişki kurmak veya ilişkiyi sürdürmek.
8. Flört etmek.
9. Dargın bulunmamak.
10. Oyuncak, hayvan vb. konuşmaya benzeyen birtakım sesler çıkarmak.
11. Gizli bir şeyi açığa vurmak, ele vermek.
12. Becermek, uzman gibi yapabilmek.
13. Geçerli olmak, etkin olmak.
14. Şık ve zarif görünmek.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere konuşma, çok farklı unsurları bulunan oldukça geniş bir kavramdır. Bu kavramın içinde ses, telaffuz, anlama, anlatma, anlaşma, iletişim gibi alt birimler yer almaktadır.

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

“İnsanın başarısını, iş, eğitim ve özel hayatında büyük ölçüde etkileyen, yönlendiren faaliyet, bireyler ve birey-toplum arasında cereyan eden sözlü iletişim olarak adlandırabileceğimiz konuşmadır. İletişim ne kadar etkili, düzenli ve açık olursa aynı oranda başarı sağlanır. Başarılı iletişimin anahtarı ise güzel konuşma, anlaşılır olma ve sesi etkili kullanmadır. İnsanları ya bakışlarınızla ya da dilinizden çıkan kelimelerin güzelliğiyle ve kuvvetiyle etkilersiniz. Tarihe damgasını vuran insanlar, güzel konuşmalarıyla, etkili hitabetleriyle kitleleri sürükleyip başarıya imza atmışlardır.” (Kurudayıoğlu, 2003: 288).

Günümüzde iletişim, toplumlar ve bireyler tarafından önemi kavranmış bir olgudur. Bireyin dış dünyayla iletişiminin güçlü olması onun başarısını da beraberinde getirecektir. Dolayısıyla iletişimin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için bu yönde etkinliklere ve eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Konuşma, iletişimin başat becerisidir. Bireyin konuşma becerisinin nitelikli olması ve güçlü iletişim kurması, başarıyı da beraberinde getirecektir. Bu durum bireyin yaşamının tüm safhalarını önemli derecede etkileyecektir. Konuşma, özellikle okul, iş ve toplum hayatında başarı ya da başarısızlığı ortaya koyan etmenlerden de biridir.

Bir potansiyel olarak sağlıklı dünyaya gelen her insanın sahip olduğu konuşma yetisi, ancak sağlıklı bir dil ortamına doğma bu ortamda büyüme ile bir dil becerisine dönüşmektedir. Bir insanın bir dili üretebilmesi için o dili duyması yani maruz kalması gerekir. Bu bakımdan etkili ve güzel konuşma eğitiminin geliştirilmesi bireylerin toplum halinde yaşamalarında çok büyük bir öneme sahiptir.

“Konuşma eğitim ve öğretim faaliyetlerinin de temelinde yer alır. Öğretmen-öğrenci arasındaki bilgi alışverişi, açıklama, anlatma, değerlendirme en çok konuşma aracılığıyla yapılır. Konuşma becerisinin geliştirilmesi, tıpkı yazma becerisinde olduğu gibi belli bir takım kuralları ezberlemeye dayalı bir çalışma ile sağlanamaz; bol bol uygulama yapmak, iyi konuşan konuşmacıları dinleyerek onları model almak gibi yaparak öğrenme modelleri bu becerinin geliştirilmesinde en uygun çalışmalardır” (Kurudayıoğlu, 2003: 288).

Öğretmen adaylarının birinci sınıf düzeyinde aldığı sözlü anlatım dersinin içeriği şu şekildedir: “Sözlü dilin ve sözlü iletişimin temel özellikleri. Sözlü anlatım; konuşma becerisinin temel özellikleri (doğal dili ve beden dilini kullanma); iyi bir konuşmanın temel ilkeleri; iyi bir konuşmacının temel özellikleri (vurgu, tonlama, duraklama; diksiyon vb.). Hazırlıksız ve hazırlıklı konuşma; hazırlıklı konuşmanın aşamaları(konunun seçimi ve sınırlandırılması; amaç, bakış açısı, ana ve yan düşüncelerin belirlenmesi, planlama, metni yazma; konuşmanın sunuluşu).”

İçerikten de anlaşılacağı üzere, dersin amacı öğretmen adaylarının sözlü anlatım, yani konuşma becerilerini geliştirmektir. Etkili ve başarılı bir konuşmanın belirleyici özelliklerinden biri de zengin bir söz varlığına sahip olmasıdır. Öğretmen adayları açısından bu beceri kritik önem taşımaktadır. Bu

gerekçeyle Hacettepe Üniversitesi 1. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin konuşma becerilerinin üzerinde en büyük etkiye sahip olan söz varlığı üzerine çalışılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada üniversite 1. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin üretici söz varlığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ve Matematik Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğrenim gören toplam 119 öğrenciden herhangi bir sınırlama yapılmaksızın anılarını anlatmaları istenmiş ve her öğrenciden üçer (3) dakikalık ses kayıtları alınmıştır. Sonraki aşamada ses kayıtları çözümlenerek Word dosyasına dönülmüştür. Çözümlemede Simple Concordance 4.07 programı kullanılmıştır. Program ayrı yazılan birleşik kelimeleri algılamadığı için ayrı yazılan birleşik kelimeler aralarına “+” işareti konularak birleştirilmiştir. Daha sonra metinler Concordance programı ile dizinlenmiştir. Elde edilen kelime listesinde kelimelerin çekimli biçimleri farklı biçim birim olarak yer aldığından kelimelerdeki çekim ekleri silinmiş ve kelime listesi yeniden oluşturulmuştur. Bu yolla elde edilen kelime listesine ilişkin nicel veriler ortaya konmuş ve yüzde hesaplamaları yapılmış ve kelime listesi içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Bulgular ve Yorum

Araştırmada bulgular söz varlığı unsurlarına göre sıralanmıştır.

Kelime Hazinesine (Temel Kelimeler) İlişkin Bulgular:

Araştırmada 119 öğrencinin sözlü anlatımlarından bir metin havuzu oluşturulmuştur. Toplam ve farklı kelime değerleri metin havuzunun çözümlenmesi yoluyla elde edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda kelime hazinesine ilişkin değerler sunulmuştur.

Tablo 1. *Toplam Kelime Hazinesi*

Toplam Kelime Kullanımı	30818
Farklı Kelime Kullanımı	2849
Öğrenci sayısı	119

Yapılan çözümlemede metin havuzunun toplam 30818 kelimedenden oluştuğu belirlenmiştir. Farklı kelime sayısı 2849’dur. Bir başka deyişle 2849 kelimenin tekrarıyla 30818 kelimelik bir havuz oluşmaktadır. Aşağıda 2849 farklı kelimenin ilk 1000 adedi örnek olarak sıralanmıştır.

1. bir 1040

3. o 848

5. da/de 752

2. ben 864

4. sonra 800

6. de- 696

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

7. git- 528	42. sınıf 116	77. kız 67
8. falan 491	43. onlar 113	78. mı/mi 66
9. işte 485	44. geç- 108	79. artık 65
10. ol- 461	45. okul 100	80. güzel 65
11. böyle 460	46. hoca 95	81. saat 65
12. hani 410	47. iki 95	82. arka 64
13. çok 409	48. kal- 95	83. çalış- 64
14. biz 393	49. ya 94	84. sıra 64
15. gel- 321	50. en 93	85. an 63
16. şey 315	51. gör- 93	86. ara 63
17. var 278	52. iste- 93	87. dön- 62
18. bu 259	53. bana 92	88. herkes 62
19. daha 237	54. gir- 92	89. düşün- 61
20. ora 227	55. yan 92	90. önce 61
21. ama 214	56. söyle- 91	91. üç 61
22. yani 211	57. yer 91	92. ara- 60
23. ve 205	58. hiç 89	93. geri 60
24. yap- 202	59. gibi 86	94. götür- 60
25. gün 193	60. her 85	95. kork- 60
26. anne 188	61. ilk 84	96. hastane 59
27. ne 179	62. ağabey 81	97. iyi 59
28. tabii 178	63. yine 81	98. yurt 58
29. için 172	64. bil- 80	99. yaş 57
30. arkadaş 167	65. öyle 80	100. küçük 56
31. ev 166	66. bekle- 79	101. ye- 56
32. baba 150	67. hep 78	102. yol 56
33. çık- 145	68. zaten 75	103. sürekli 55
34. başla- 137	69. sen 72	104. çünkü 54
35. zaman 137	70. şekil 72	105. köpek 54
36. ki 128	71. anı 71	106. lise 54
37. kadar 126	72. biraz 70	107. at- 53
38. bak- 125	73. çocuk 70	108. otur- 52
39. bayağı 125	74. ver- 70	109. oyna- 52
40. al- 123	75. tane 69	110. düş- 51
41. yok 120	76. filan 68	111. beş 50

112. üst 50	147. hemen 38	182. kol 30
113. aile 49	148. taraf 38	183. yakın 30
114. insan 49	149. dur- 37	184. bütün 29
115. kendi 49	150. koş- 37	185. hâlâ 29
116. oku- 49	151. şimdi 37	186. koy- 29
117. tekrar 49	152. aynı 36	187. başka 28
118. kimse 48	153. sev- 36	188. erkek 28
119. ağla- 47	154. amca 35	189. ikinci 28
120. son 47	155. beraber 35	190. kedi 28
121. anlat- 46	156. içeri 35	191. kız- 28
122. birlikte 46	157. şu 35	192. müdür 28
123. abla 45	158. yaşa- 35	193. ses 28
124. değil 45	159. akşam 34	194. sonunda 28
125. kötü 45	160. dersane 34	195. aç- 27
126. baş 44	161. sadece 34	196. akıl 27
127. doğru 44	162. siz 34	197. bırak- 27
128. dışarı 43	163. on 33	198. dönem 27
129. hiçbir 43	164. yüz(suret) 33	199. et- 27
130. sınav 43	165. bahçe 32	200. gerek- 27
131. el 42	166. in- 32	201. normal 27
132. geçir- 42	167. olay 32	202. tek 27
133. büyük 41	168. öğretmen 32	203. tut- 27
134. kardeş 41	169. ön 32	204. yıl 27
135. sabah 41	170. para 32	205. ayak 26
136. tam 41	171. san- 32	206. bul- 26
137. anla- 40	172. sor- 32	207. burada 26
138. kapı 40	173. yemek 32	208. diğer 26
139. kuzen 40	174. zor 32	209. karşı 26
140. nasıl 40	175. gerçekten 31	210. kişi 26
141. ders 39	176. konuş- 31	211. oda 26
142. göz 39	177. sene 31	212. otobüs 26
143. hafta 39	178. asıl 30	213. yürü- 26
144. iç 39	179. bin- 30	214. balkon 25
145. dört 38	180. ile 30	215. dakika 25
146. gez- 38	181. kat 30	216. gece 25

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

217. öğrenci 25	252. öğren- 20	287. boyunca 16
218. adam 24	253. uyu- 20	288. çarp- 16
219. hatta 24	254. altı 19	289. ee 16
220. kafa 24	255. bağır- 19	290. fazla 16
221. şiir 24	256. dede 19	291. hava 16
222. alt 23	257. etraf 19	292. iç- 16
223. Ankara* 23	258. haber 19	293. izle- 16
224. başta 23	259. hatırla- 19	294. uyan- 16
225. köy 23	260. hayat 19	295. üzü- 16
226. nerede 23	261. iş 19	296. yalan 16
227. su 23	262. süre 19	297. beri 15
228. ay(zaman) 22	263. tamam 19	298. bile 15
229. babaanne 22	264. teyze 19	299. birinci 15
230. çıkar- 22	265. uzun 19	300. getir- 15
231. kalk- 22	266. üzere 19	301. kaç- 15
232. kapat- 22	267. aşağı 18	302. kaldır- 15
233. sokak 22	268. defa 18	303. kay- 15
234. şöyle 22	269. devam+et- 18	304. kazan- 15
235. yaz- 22	270. durum 18	305. sonuç 15
236. çağır- 21	271. gezi 18	306. soru 15
237. dinle- 21	272. herhalde 18	307. telefon 15
238. doktor 21	273. kim 18	308. topla- 15
239. dokuz 21	274. mutlu 18	309. vakit 15
240. düşün 21	275. olma 18	310. vur- 15
241. sekiz 21	276. peş 18	311. yaz 15
242. şaşır- 21	277. şok 18	312. yüksek 15
243. araba 20	278. tanı- 18	313. ağaç 14
244. ayrıl- 20	279. unut- 18	314. Allah* 14
245. bisiklet 20	280. a+aa 17	315. bit- 14
246. çek- 20	281. bayıl- 17	316. dolayı 14
247. deniz 20	282. birkaç 17	317. duy- 14
248. gitme 20	283. müzik 17	318. gönder- 14
249. gitmek 20	284. yedi 17	319. hisset- 14
250. hâl 20	285. yeni 17	320. kaybet- 14
251. İstanbul* 20	286. belli 16	321. kaybol- 14

322. korku 14	356. karar+ver- 12	391. poşet 10
323. maç 14	357. sahip 12	392. rağmen 10
324. oyun 14	358. sıkıl- 12	393. sağ 10
325. sefer 14	359. alçı 11	394. Sakarya* 10
326. tatil 14	360. ayakkabı 11	395. sanki 10
327. uzak 14	361. cam 11	396. savunma 10
328. yaklaşık 14	362. cuma 11	397. sür- 10
329. açıl- 13	363. Çanakkale* 11	398. var- 10
330. ağlama 13	364. galiba 11	399. yan- 10
331. birden 13	365. hayır 11	400. yarım 10
332. geç 13	366. hazırla- 11	401. yat- 10
333. genel 13	367. kez 11	402. yavru 10
334. Hacettepe+Üniversitesi* 13	368. kişilik 11	403. YGS* 10
	369. mahalle 11	404. acaba 9
335. hadi 13	370. makarna 11	405. akraba 9
336. kenar 13	371. meğer 11	406. belki 9
337. komşu 13	372. saç 11	407. bölüm 9
338. niye 13	373. yapabil- 11	408. bulabil- 9
339. orta 13	374. annemgil 10	409. buraya 9
340. şarkı 13	375. bas- 10	410. çanta 9
341. taş 13	376. çal- 10	411. dış 9
342. yürüyüş 13	377. duvar 10	412. duygu 9
343. apartman 12	378. düşünce 10	413. fark 9
344. az 12	379. erken 10	414. fırlat- 9
345. birbiri 12	380. erte 10	415. ilçe 9
346. bitir- 12	381. fotoğraf 10	416. kadın 9
347. dikiş 12	382. gene 10	417. kalabalık 9
348. direkt 12	383. hem 10	418. kan 9
349. falan+filan 12	384. hızlı 10	419. kayıt 9
350. farklı 12	385. inek 10	420. kır- 9
351. fark+et- 12	386. izin 10	421. koşma 9
352. gül- 12	387. kahve 10	422. metre 9
353. hala 12	388. kırıl- 10	423. neden 9
354. hepsi 12	389. kullan- 10	424. oğul 9
355. ilkokul 12	390. pazar+gün 10	425. öğle 9

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

426. toplan- 9	461. küçüklük 8	496. derece 7
427. tüm 9	462. lira 8	497. dolap 7
428. üniversite 9	463. mangal 8	498. dönüş 7
429. alabil- 8	464. mutfak 8	499. erkenden 7
430. ambulans 8	465. nere 8	500. gidebil- 7
431. ameliyat 8	466. park 8	501. girebil- 7
432. anlatmak 8	467. saldır- 8	502. görüş- 7
433. atla- 8	468. sana 8	503. heyecanlan- 7
434. ayarla- 8	469. sekizinci 8	504. ilgili 7
435. bilebil- 8	470. sevin- 8	505. inan- 7
436. bina 8	471. sinirlen- 8	506. kapalı 7
437. börek 8	472. tanış- 8	507. kısa 7
438. burun 8	473. tercih 8	508. kimlik 7
439. can 8	474. teşekkür+et- 8	509. komik 7
440. çocukluk 8	475. tuvalet 8	510. kutla- 7
441. dağıl- 8	476. üçüncü 8	511. market 7
442. dal 8	477. yağ 8	512. merkez 7
443. dış 8	478. yaşlı 8	513. mesela 7
444. diyebil- 8	479. yemekhane 8	514. nefes 7
445. doldur- 8	480. zannet- 8	515. onuncu 7
446. eğer 8	481. alışveriş+merkezi 7	516. on+ikinci 7
447. etüt 8	482. ayna 7	517. parça 7
448. film 8	483. balık 7	518. samimi 7
449. futbol 8	484. Balıkesir* 7	519. sinir 7
450. gayet 8	485. bazen 7	520. sınırlı 7
451. gaz 8	486. bilek 7	521. şehir 7
452. gerek 8	487. boğaz 7	522. takıl- 7
453. giriş 8	488. boş 7	523. takım 7
454. giy- 8	489. Caramio* 7	524. tarz 7
455. göre 8	490. çatı 7	525. taşın- 7
456. heyecan 8	491. Çiğdem* 7	526. tatlı 7
457. ihtimal 8	492. çök- 7	527. tekne 7
458. katıl- 8	493. dağ 7	528. teras 7
459. kere 8	494. dayı 7	529. uğur+böceği 7
460. kesin 8	495. değiş- 7	530. ulaşabil- 7

531. yapı- 7	566. isim 6	601. yatılı 6
532. yapma 7	567. kaçma 6	602. yukarı 6
533. yaptır- 7	568. kapan- 6	603. ad 5
534. yarı 7	569. karanlık 6	604. ak- 5
535. zil 7	570. karşılaş- 6	605. alakalı 5
536. açık 6	571. kaş 6	606. alev 5
537. açıklan- 6	572. kırk 6	607. alın- 5
538. ağır 6	573. kop- 6	608. altıncı 5
539. Ali* 6	574. lens 6	609. altı+buçuk 5
540. alma 6	575. mat 6	610. ameliyathane 5
541. Antalya* 6	576. merdiven 6	611. anlaşabil- 5
542. arama 6	577. nüfus+cüzdanı 6	612. art- 5
543. aşırı 6	578. on+birinci 6	613. ayrı 5
544. atıl- 6	579. özellik 6	614. bağla- 5
545. bacak 6	580. özür+dile- 6	615. bakma 5
546. bakmak 6	581. patla- 6	616. bastır- 5
547. başkan 6	582. pencere 6	617. bebek 5
548. besle- 6	583. piknik 6	618. beden+dersi 5
549. beşinci 6	584. plan 6	619. boy 5
550. bilgisayar 6	585. rahat 6	620. bozul- 5
551. çıkart- 6	586. Refik+ağabey* 6	621. bölge 5
552. dalga 6	587. saniye 6	622. burayı 5
553. disiplin+kurulu 6	588. saye 6	623. Bursa* 5
554. dışçı 6	589. sigara 6	624. cevap 5
555. ekmek 6	590. sürü 6	625. çarşı 5
556. Eskişehir* 6	591. ta 6	626. çekil- 5
557. eşya 6	592. tan 6	627. çekin- 5
558. fakat 6	593. tercih+et- 6	628. çıkış 5
559. gelecek 6	594. tokat 6	629. çiçek 5
560. gelme 6	595. tuttur- 6	630. çoğu 5
561. güvenlik+görevlisi 6	596. türlü 6	631. dağıt- 5
562. hasta 6	597. valiz 6	632. delik 5
563. hazırlan- 6	598. yaklaş- 6	633. deprem 5
564. heyecanlı 6	599. yanlılık 6	634. doğum+günü 5
565. ikna 6	600. yardım 6	635. dolunay 5

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

636. durabil- 5	671. oluş- 5	706. yedek 5
637. dün 5	672. on+bir 5	707. yen- 5
638. düşme 5	673. on+iki 5	708. yenil- 5
639. EGO* 5	674. ortam 5	709. yirmi 5
640. eğlen- 5	675. otuz 5	710. yorul- 5
641. Elif* 5	676. öl- 5	711. yüksel- 5
642. gelin 5	677. öylelikle 5	712. Alanya* 4
643. gezme 5	678. pansuman 5	713. alışveriş 4
644. görün- 5	679. pek 5	714. ardından 4
645. gösterme 5	680. sakın 5	715. aşk 4
646. hoş 5	681. saklan- 5	716. ateş 4
647. i- 5	682. sallan- 5	717. avuç 4
648. inatçı 5	683. salon 5	718. aylık 4
649. kabul+et- 5	684. SBS* 5	719. bağlı 4
650. kaçır- 5	685. seç- 5	720. bardak 4
651. kalma 5	686. sert 5	721. bayan 4
652. kanal 5	687. sessiz 5	722. beğen- 4
653. kavga+et- 5	688. sıkıntı 5	723. bekçi 4
654. kayma 5	689. sol 5	724. bence 4
655. kırık 5	690.sosyal+bilimler+lisesi5	725. Betül* 4
656. kitap 5	691. söz 5	726. biberon 4
657. koç 5	692. staj 5	727. Boğazlayan* 4
658. konuşma 5	693. süt 5	728. böyle+böyle 4
659. korkma 5	694. tabak 5	729. bulma 4
660. kurtar- 5	695. tahmin+et- 5	730. bulun- 4
661. Kübra* 5	696. tak- 5	731. büyü- 4
662. lamba 5	697. tava 5	732. cesaret 4
663. macera 5	698. top 5	733. ciddi 4
664. Mardin* 5	699. Türkçe* 5	734. çadır 4
665. masa 5	700. uç 5	735. çalışma 4
666. mavi 5	701. vurma 5	736. çekme 4
667. mesaj 5	702. yalnız 5	737. çevre 4
668. numara 5	703. yanlıs 5	738. çikolata 4
669. oğlan 5	704. yaşıt 5	739. çöz- 4
670. okul+öncesi 5	705. yatak 5	740. damat 4

741. davulcu 4	774. imkânsız 4	809. oturma 4
742. dayanabil- 4	775. iz 4	810. oynama 4
743. değişik 4	776. kaç 4	811. önlük 4
744. denk 4	777. kahvaltı 4	812. özel 4
745. devam 4	778. kalp+krizi 4	813. panik 4
746. doğ- 4	779. karanfil 4	814. pasta 4
747. dondurma 4	780. kayı 4	815. polis 4
748. döv- 4	781. kesil- 4	816. rahatsızlan- 4
749. dua+et- 4	782. kesinlikle 4	817. renk 4
750. durak 4	783. Kilis* 4	818. resmen 4
751. düzenle- 4	784. kilometre 4	819. ruh 4
752. ekle- 4	785. kocaman 4	820. sağla- 4
753. elektrik 4	786. konu 4	821. sağ+ol- 4
754. ergenlik 4	787. kopar- 4	822. sakın- 4
755. etki 4	788. kovala- 4	823. saksı 4
756. görme 4	789. kuş 4	824. salla- 4
757. görüntü 4	790. Kütahya* 4	825. sarıl- 4
758. göster- 4	791. lazım 4	826. Sezen* 4
759. götürme 4	792. Laz* 4	827. sıcak 4
760. gözük- 4	793. liste 4	828. sırt 4
761. grup 4	794. lütfen 4	829. sinema 4
762. gülme 4	795. Mahir* 4	830. soğuk 4
763. güvenlik 4	796. Marmaray* 4	831. sosyal+bilgiler 4
764.	797. memleket 4	832. söylen- 4
Hacettepe+Üniversitesi+İlköğreti	798. merak 4	833. söyleyebil- 4
m+Matematik+Öğretmenliği 4	799. meraklı 4	834. şura 4
765. hafif 4	800. merak+et- 4	835. taksi 4
766. hafta+sonu 4	801. mesafe 4	836. tartış- 4
767. hallet- 4	802. mezun 4	837. tavuk 4
768. havuz 4	803. motor 4	838. tedavi 4
769. hayal 4	804. müdür+yardımcısı 4	839. tepe 4
770. hazırlık 4	805. Nezihe* 4	840. tepki 4
771. ısrar+et- 4	806. numaralı 4	841. toplu 4
772. ihtiyaç 4	807. olmak 4	842. tren 4
773. ileri 4	808. ortaokul 4	843. uç- 4

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

844. uğra- 4	879. aralık 3	914. dair 3
845. uğraş- 4	880. aş- 3	915. dal- 3
846. unutabil- 4	881. aşı 3	916. damar 3
847. uyuyabil- 4	882. atari 3	917. dans 3
848. yapmak 4	883. Atatürk* 3	918. dayak 3
849. yardım+et- 4	884. atlat- 3	919. dayımgil 3
850. yaşayabil- 4	885. atmosfer 3	920. defter 3
851. yazma 4	886. avm 3	921. değerli 3
852. yedinci 4	887. Aydın* 3	922. değişiklik 3
853. yeme 4	888. ayır- 3	923. del- 3
854. yokuş 4	889. bağırma 3	924. demir 3
855. yükseklik 4	890. bahset- 3	925. denge 3
856. yürütebil- 4	891. bakkal 3	926. Denizler* 3
857. yüz(rakam) 4	892. bari 3	927. dere 3
858. Zafer* 4	893. baştan 3	928. devlet+hastanesi 3
859. zevk 4	894. bedel 3	929. dikim 3
860. acı 3	895. belge 3	930. diz 3
861. acı- 3	896. beşik 3	931. doğum 3
862. acık- 3	897. beyin 3	932. dolmuş 3
863. açma 3	898. birçok 3	933. dök- 3
864. ağız 3	899. bir+bir 3	934. dönebil- 3
865. ağrı 3	900. bir+buçuk 3	935. dönme 3
866. ağrı- 3	901. boylu 3	936. dönmedolap 3
867. ağrı+kesici 3	902. canlan- 3	937. dört+yüz 3
868. Ahmet* 3	903. cesaret+edebil- 3	938. duman 3
869. ailecek 3	904. cumartesi 3	939. durdur- 3
870. aksu 3	905. Çanakkale+şehitleri* 3	940. duygusal 3
871. alın 3	906. çatla- 3	941. dükkân 3
872. alış- 3	907. çay 3	942. düşkün 3
873. amcamgil 3	908. çevir- 3	943. düz 3
874. anaokulu 3	909. çıkabil- 3	944. düzgün 3
875. anlaş- 3	910. çıkma 3	945. Ege* 3
876. anlaşma 3	911. çöp 3	946. eğil- 3
877. anons 3	912. dada 3	947. eğimli 3
878. anons+et- 3	913. dahi 3	948. eksik 3

949. emin 3
950. eniřte 3
951. et 3
952. evli 3
953. ezil- 3
954. Facabook 3
955. fare 3
956. Fatma* 3
957. Gamze* 3
958. gelebil- 3
959. gelişim 3
960. gemi 3
961. genç 3
962. gerçek 3
963. gezin- 3
964. girme 3
965. giyme 3
966. gizli 3
967. grebil- 3
968. görmek 3
969. güneř 3
970. haklı 3
971. halk 3
972. hangi 3
973. hareket+et- 3
974. hařlan- 3
975. havla- 3
976. hediye 3
977. henüz 3
978. huzur+evi 3
979. ışık 3
980. içmek 3
981. ilaç 3
982. İlhami* 3
983. inat 3
984. isteme 3
985. İstiklal+Marşı* 3
986. itekle- 3
987. izmarit 3
988. İzmir* 3
989. kantin 3
990. kap- 3
991. Karadeniz* 3
992. karıř- 3
993. kart 3
994. kařık 3
995. katılma 3
996. katla- 3
997. kavga 3
998. kayalık 3
999. kendi+kendime 3
1000. kermes 3

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

Öğrencilerden üçer dakikalık ses kayıtları derlenmiştir. Öğrencilerin bazıları daha uzun bazıları daha kısa konuşmuş olmakla birlikte öğrenci başına düşen ortalama toplam kelime sayısı 258,97'dir. Bu değer aşağıda gösterilmektedir:

$$\begin{aligned} \text{Öğrenci Başına Düşen Ortalama} & 30818/119= 258,97 \\ \text{Toplam Kelime Sayısı} & \end{aligned}$$

Öğrenci başına düşen farklı kelime sayısı, kullanılan farklı kelime sayısının öğrenci sayısına bölünmesi yoluyla elde edilmiştir. Her öğrenci için geçerli olmamakla birlikte ortalama bir değer belirleyebilmek için böyle bir yola gidilmiştir. Öğrenci başına düşen ortalama farklı kelime sayısı 23,94'tür. Bu hesaplama aşağıda yer almaktadır.

$$\begin{aligned} \text{Öğrenci Başına Düşen Ortalama} & 2849/119= 23,94 \\ \text{Farklı Kelime Sayısı} & \end{aligned}$$

Tablo 2. Kelime Hazinesi Katsayısı

Kelime Hazinesi Katsayısı = Tip (Farklı Kelime) / Token (Toplam Kelime)	2849 / 30818 = 0,092 (Bu değer 1 rakamına yaklaştıkça kelime hazinesi zenginliği artıyor anlamına gelmektedir.)

İncelemede 1 (bir) sıklıkla kullanılan kelime sayısı 1257'dir. Havuzda bir kez kullanılan kelimelerin (1257) farklı kelime sayısının (2849) yaklaşık % 44'üne karşılık geldiği, toplam kelime sayısı (30818) içinde yaklaşık % 4'lük bir karşılığı görülmektedir.

Atasözlerine İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin sözlü anlatımlarında atasözü bulunamamıştır.

Deyimlere İlişkin Bulgular:

Araştırmada metin havuzunda 20 deyim tespit edilmiştir. Bu deyimler aşağıda gösterilmiştir.

$$\begin{aligned} \text{Öğrenci Başına Düşen Ortalama} & 20/119= 0,16 \\ \text{Deyim Sayısı} & \end{aligned}$$

Yaklaşık 6 öğrenciden birinin bir deyim kullandığı görülmektedir.

karşı gelmek	duymazlıktan gelmek
büyüklük taslamak	ele vermek
içi içine sığmak	sabahı zor etmek
içi gitmek	geri dönüş yapmak

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

canımız sıkılmak	kendini zor tutmak
soluk vermek	göz göze gelmek
başına gelmek	iş başa düşmek
işi yolunda gitmek	yolun sonuna gelmek
yola koyulmak	curcuna kopmak
göz gözü görmemek	tüyleri diken diken olmak

İkilemelere İlişkin Bulgular:

41 farklı ikileme kullanılmıştır. İkilemelerin kullanım sıklığı toplamı 72'dir. İkilemeler ve kullanım sıklığı aşağıda listelenmiştir.

ağlaya+ağlaya 1	içli+dışlı 1
allah+allah 1	iteleye+iteleye 1
apar+topar 1	karşı+karşıya 1
atlaya+atlaya 1	karşıdan+karşıya 2
bağıra+bağıra 1	kendi+kendime 3
baş+başa 1	kir+pas 1
bir+bir 3	kolay+kolay 2
boş+boş 1	korka+korka 1
böyle+böyle 4	koşa+koşa 3
çalı+çırpı 2	küçük+küçük 3
çok+çok 1	madde+madde 1
değişik+değişik 1	parça+parça 1
durdu+durdu 1	sakin+sakin 2
eder+etmez 1	sallana+sallana 1
falan+filan 12	sallaya+sallaya 1
gizli+gizli 1	sık+sık 1
güzel+güzel 2	sus+pus 1
hüngür+hüngür 1	taze+taze 1

tepe+taklak 2

yan+yana 2

tutuna+tutuna 1

yavaş+yavaş 3

ufak+tefek 1

Kalıp Sözlere İlişkin Bulgular:

Araştırmada metin havuzunda 4 adet kalıp ifadenin kullanıldığı belirlenmiştir. Bu ifadeler aşağıda verilmiştir.

Şans eseri

Allah Allah

Allah razı olsun

Sağol sağol demek

Sonuç ve Öneriler

Bireyin söz varlığı onun dış dünyayla kuracağı iletişimle doğrudan ilişkilidir. Söz varlığını bir kumbaraya benzetebiliriz. Kumbarada biriktirdiklerimiz ne kadar çoksa o kadar çok harcayabiliriz. Bu araştırmada öğrencilerin hazırlıksız bir konuşmada kullandıkları söz varlıkları ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışmada ortaya çıkan 30818'lik kelime havuzu oldukça küçük olmasına karşılık üniversite öğrencilerinin anlık ve üretime dönük söz varlığını ortaya koyması bakımından önemlidir.

Öğrencilerin söz varlığı katsayısının 0,09 olması ve beklenen değerin 1.00 olduğu göz önünde bulundurulduğunda düşük bir sonuçtur. Çalışmada öğrencilerden bir anılarını anlatmaları istenmiştir. Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen üniversitede bir araya gelen öğrencilerin yaşantılarının farklı olacağı, böylelikle söz varlığının çeşitleneceği ve anlatımda zorlanmayacakları varsayımı ile sözlü anlatım konusu olarak bir anılarını anlatmaları istenmiştir. Buna karşılık öğrencilerin sözlü geleneğin önemli bir parçası olan ve sözlü anlatımımızda yer vermemiz gereken atasözlerini hiç kullanmayışları ise çok manidardır. Bunun yanı sıra öğrencilerin sözlü geleneğin kinayeli bir söyleyişi olan ve dili mecazlı kılan, anlatımı zenginleştiren deyimlere de az yer vermiş olmaları da düşündürücüdür.

Sıklık bakımından sekizinci sırada yer alan "falan" kelimesini 491 kez tekrarlanmış olması ve yine sıklık sıralamasında 12. Sırada yer alan "hani" kelimesinin 460 kez tekrarlanmış olması öğrencilerin konuşma dilinde ne kadar fakir olduklarını ve konuşma akıcılığını bu sözcüklerle sağladığını ortaya koymaktadır. Öğrenciler arasında 1 ve 2 kez kullanılan kelime bulunmaması da oldukça dikkat çekicidir. Bu da öğrencilerin birbirinden farklı olarak kullanabildikleri kelime bulunmadığına işaret etmektedir.

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerisine Yönelik Söz Varlığı

Öğrencinin ailesinden, yakın çevresinden öğrendiği sınırlı söz varlığını geliştirmede okula önemli görevler düşmektedir. Bu da yenilenen programları hazırlarken göz önünde bulundurmanız gereken önemli bir husustur.

Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz. Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz. Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz. Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz. Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz. Metnin içeriğini biçimlendirmeyi bozmadan ekleyiniz.

Kaynaklar

- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 287-309.
- Vygotsky, L. S. (1998). *Düşünce ve dil*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Karadağ, Ö. (2013). *Kelime öğretimi*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Aşık, U. (2007), Yabancılar için temel Türkçe söz varlığının oluşturulması, (Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin söz denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Yörük, Y. (?). *Güzel konuşma ve yazma kılavuzu*. Ankara: Eğitim Yayınları.
- Taşer, S. (2000). *Konuşma eğitimi*. İstanbul: Papirüs Yayınevi.
- TDK, (2010). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Extended Abstract

Introduction

Words and the vocabulary of the individual form the basis of communication. The individual put his thoughts together by vocabulary. Vocabulary plays an important role in the effectiveness of language skills. A native language user needs to have an extensive vocabulary to be able to speak better and to express himself/herself more easily to people.

“Söz varlığı” in Turkish is met by “vocabulary” in English. Vocabulary is a top concept that includes words, idioms, proverbs, reduplications, terms, phrases and so on.

The individual coming into the world needs vocabulary to communicate with his/her environment at the end of a certain development process. The personal characteristics of the individual can affect the development of the vocabulary, and the social and economic conditions can define the development, as well.

“Oral Expression” course is taught in universities in the first semester. One of the determining features of an effective and successful speech is that it has a rich vocabulary. This skill is critical for preservice teachers. For this purpose in this study, it was studied on the vocabulary that has the greatest impact on the speaking skills of the students at the first grade level of Hacettepe University.

Method

It was aimed to determine the generative vocabulary of the students who are at the first year of university. For this purpose, the students at Faculty of Education Department of Primary Education, Preschool Education, and Mathematics Teaching Department at Hacettepe University were asked to explain their memories and three (3) minute audio recordings were taken from each student. In the next step, the audio files were analyzed and then taken down to Word file. Then the texts are indexed with the Concordance program. As the finite forms of the words were as different form units at the resulting word list, inflections in the words were deleted, and the word list was re-created. Quantitative data related to the word list obtained in this way were made and the word list was analyzed by content analysis method.

Findings and Interpretation

In the study, the findings related to the vocabulary were obtained through the creation of a text pool from the verbal expressions of 119 students and the analysis of the total and different word values of the text pool.

In the analysis, it was determined that the text pool consists of a total of 30818 words. The number of different words is 2849. In other words, a pool of 30818 words consists of the repetition of 2849 words.

Three-minute audio recordings were compiled from the students. Although some of the students talked shorter and some of them talked longer, the average total number of words per student was 258,97.

The number of different words per student was obtained by dividing the number of different words used by the number of students. This was not valid for each student, but such a method was applied in order to determine the average value. The average number of different words per student was 23.94.

In the analysis, the number of words used with the frequency of 1(one) is 1257. It is seen that the words (1257) used once in the pool corresponds to approximately 44% of the number of different words (2849), and 4% of the total number of words (30818).

Proverbs were not found in the oral expressions of the students.

In the research, 20 idioms were found in the text pool. These statements are shown below.

The average number of idioms per student is $20/119 = 0.16$.

41 different reduplications were used. The total frequency of occurrence of reduplications is 72.

In the research, it was determined that 4 phrase expressions were used in the text pool.

Result and Discussion

The vocabulary of the individual is directly related to the communication with the outside world. In this study, the vocabulary of the students has been tried to be revealed. It is a low result when it is considered that the students' coefficient of vocabulary is 0.09 and the expected value is 1.00. It is very meaningful that the students do not use the proverbs that are an important part of the oral tradition and should be included in our oral expression. In addition, it is thought-provoking that the students use idioms slightly that are allegorical expressions of the oral tradition and which make the language metaphorical and enrich the expression.

The school has important duties in developing the student's limited vocabulary that the student learns from his / her family. This is an important issue that we must consider when we prepare renewed programs.